

Z. Kiss Adrienn
Esti tagozat, tanító szak

Tárgy: Művészek
Oktató: Bálványos Huba

Munkácsy Mihály – Köpülő asszony

A kép adatai:

- Készült: 1872-1873 között (befejezés 1873.)
- 120,5 x 100 cm
- Olaj, vászon
- Megtalálható: a Magyar Nemzeti Galériában (B épület I. emelet)

Ahhoz, hogy ezt a képet választottam az elemzésemhez több tényező is hozzájárult. A film kapcsán elkezdtem az interneten Munkácsy képeket nézegetni, és igazán megfogott a színvilága. Újra és újra ezzel a festménnyel találkoztam, ami egyre nagyobb hatást gyakorolt rám, ezért hát úgy döntöttem, hogy ezt a képet fogom elemezni.

A képről sugárzik a fásultság, fáradtság, ami az asszonyt jellemzi. Tökéletesen bemutatja ennek a nőnek, és általa hasonló sorsú embereknek a helyzetét, életét. Könnyedén el tudjuk képzelni, hogy mindennapjaik mennyi nehézséget, szenvedést, lemondást hordoznak magukban. Munkácsy Mihály tökéletes ábrázolása arra enged következtetni, hogy mikor a témát választotta, már pontosan tisztában volt a falusi asszonyok, falusi emberek életével. A célja nem az volt, hogy bemutassa „technikailag” hogyan készül a vaj, a hangsúly tehát nem a

használati eszközökön, nem a művelet gyakorlati részén van. Az persze szembetűnő, hogy egy fizikailag megterhelő műveletbe tekinthetünk be, ami sokat elárul erről az asszonyról. Testtartása, kezei arca mind-mind azt sugallják, hogy egy erős nőt látunk. Az asszony arca, annak kemény, már-már férfias vonásai is szinte mellékessé válnak abban a pillanatban, hogy tekintetünk a nő szemére irányul. A szeme által megvilágításba kerül maga a sors. Látjuk, hogy ez a pillanat, amikor a tekintetét egy adott pontra szegezte, valójában nem is egy pillanat lehetett. Tevékenysége (ami mellékes is, hogy pontosan mi) annyira monoton és begyakorlott, hogy nem igényel semmilyen koncentrációt. Ez a szempár számomra azt mutatja mennyire szürke életet él ez az asszony (pontosan olyan szürkét, amilyen a ruhája is). A csontos arca, vékony kezei nem a jólét, hanem a dolgozó élet velejárói, no meg persze az éveké is, hiszen nem szabad elfelejtenünk, hogy nem egy fiatal lányt látunk munka közben.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni (nem is lehetne), hogy a képen még egy szereplő van. A kislány, aki már színesebb, vidámabb ruhában van, és nézi az asszonyt a munka közben. Tekintete a köpülésre irányul. Míg néztem a képet nem tudtam eldönteni, hogy vajon egy ekkora gyerek miért áll egy asszony (véltetően az anyja) mellett és nézi őt munka közben. Miért nem játszik, miért figyeli a köpülést, amit valószínűleg többször is láthatott élete során? Hogy miért teszi ezt, erre több elképzelésem is van, de nem tisztem ezt eldönteni. Mindenesetre az biztos, hogy fontos szereplője a képnek, általa kicsit ha lehet, még igazabbá válik a kép. Nem egyoldalúan monoton a falusi nők élete, hiszen jelen vannak a kedves, szelíd gyermekek is.

Munkácsy remekül hasznosítja a képén a sötét-világos ellentétet. Az, hogy a háttér szinte egybeolvad, sötét és sivár; segíti azt, hogy a néző szeme ne kalandozzon el, ne merüljön el a részletekbe. A befogadó mindenképpen a témára koncentrál, a figyelmet nem zavarják különböző részletek. A háttér annyira homogén, hogy szemben az előtérrel itt már nem látunk semmit élesen, de tulajdonképpen nincs is jelentőségük. Munkácsy a tekintetemet az asszonyra vezeti, nekem, mint a köpülést megfigyelőnek, nincs más dolgom, mint az asszonyt nézni, és így egészen biztosan át fogom azt érezni, amit ő érzett.

Munkácsy Mihály remekül megragadta és bemutatta nekünk nem csupán a "Köpülő asszony"-t, hanem annak sorsát is. Pontosan át tudta érezni a szegény falusi emberek életét, mindennapjait. Az asszony tekintete szinte beleég az emberbe, még percek múltán is felvillan. Érdekes, hogy nem a fájdalom, hanem sokkal inkább a nehéz élete miatti egyhangúság jut az eszembe róla.

Abban különbözik a művész az átlagos embertől, legyen bárhol, bármilyen szituációban, képes felhívni a figyelmet olyan egyszerű, ugyanakkor elgondolkoztató témákra, mint a Köpülő asszony, aki szinte mindegy is, hogy köpül-e vagy sem.